

ر هبیر انقلاب در دیدار رئیس و اعضای مجلس خبرگان:

هیچ مشکل حل نشدنی در کشور وجود ندارد

صفحه ۲

شنبه ۲۶ اسفند ۱۳۹۶ ■ ۲۸ جمادی‌الثانی ۱۴۳۹ ■ ۱۷ مارس ۲۰۱۸ ■ سال دهم ■ شماره ۲۴۰۳ ■ ۱۶ صفحه ■ ۱۰۰۰ تومان

روزنامه صبح ایران

VATANEMROOZ.IR

■ ۱۱۷۹ سال و ۱۱۰ روز گذشت

VATAN-E-EMROOZ ■ Vol.10 ■ No.2403 ■ Sat.Mar.17,2018 ■ ISSN:2008-2886

چالش‌ها و حاشیه‌های مدیریت شهرداری پایتخت در گفت‌وگو با عضو سابق شورای شهر تهران

«نجفی» در حیطه مسؤولیتش نیست!

صفحه ۴

بازتاب گسسته‌گویی‌های بزرگ مغز کوچک ولیعهد سعودی

چمی‌دبی‌زنی؟

■ مقامات سیاسی و نظامی در ایران به توهین‌های بن‌سلمان درباره قدرت ایران واکنش نشان دادند

صفحات ۱۵ و ۲

تیتراهای امروز

ارتش سوریه با آزادسازی شهرک حموریه بر ۷۰ درصد غوطه شرقی دمشق مسلط شد

خروج هزاران غیرنظامی از غوطه شرقی

صفحه ۱۵

گمانه‌زنی درباره سفر وزیر خارجه عمان به تهران

بن‌علوی در تهران چه می‌کند؟

صفحه ۲

گزارش «وطن امروز» از اقدامات بی‌اثر بانک مرکزی برای کاهش التهابات ارزی

محدودیت بازار ارز تقاضا را بیشتر کرد

صفحه ۳

از سفارتخانه تا بدهکار بانکی؛ سرما به جریان شبهه روشنفکری سینما از کجا می‌رسد؟

سینمای فروشنده‌ها!

صفحه ۱۳

دیدگاه

نقدی بر رویکرد انتقابی بانک مرکزی

■ عباس شریفی

نقش بانک‌ها در اقتصاد امروز نقشی کلیدی و محوری محسوب می‌شود. آنها مانند قلب در بدن اقتصادند که با پمپاژ پول، وظیفه خون‌رسانی را انجام می‌دهند. اگر خون لازم به اندامی در بدن نرسد، آن اندام دچار اختلال می‌شود و در صورتی که بیش از اندازه به اندامی خون برسد نیز شاهد اختلال خواهیم بود. امروز بانک‌ها خلق پول می‌کنند و اختصاص‌دهنده آن نیز خودشان هستند. آنها مستقیم یا غیرمستقیم بر فعالیت‌های اقتصادی اثر می‌گذارند؛ مستقیم به صورت ورود به بازارها توسط خود بانک و غیرمستقیم نیز با اختصاص وام به متقاضیان. طبیعی است سودشان نیز از همین فعالیت‌ها به‌دست می‌آید. در میان مسائل اقتصادی کشور، معضل نظام بانکی یکی از اولویتهای مورد تأکید دولت بوده است. به طور مثال آقای دکتر نیلی «بالا بودن نرخ سود بانکی را یکی از مشکلات اصلی و مانعی برای گشایش اقتصادی می‌دانند». در بیان علت آن نیز مساله «تنگنای مالی بانک‌ها» را دلیلی برای «بالا بودن نرخ سود» عنوان کرده‌اند. ایشان در تشریح تنگنای مالی بانک‌ها عدم وصول مطالبات معوق از بخش خصوصی و دولت در کنار نقدناشوندگی دارایی‌های بانک‌ها را از اصلی‌ترین دلایل می‌دانند. برای روشن شدن موضوع لازم است نگاهی به مکانیزم نظام بانکی داشته باشیم. مردم و بنگاه‌ها در سطح جامعه زمانی که در تنگنای مالی قرار می‌گیرند یا باید از ذخایر مالی خود استفاده کنند یا در صورتی که ذخایری برای آنها وجود نداشته باشد با استقراض از مردم و بنگاه‌های دیگر یا با استقراض و وام‌گیری از بانک‌ها به تسویه بدهی‌های خود بپردازند. در سطحی بالاتر بانک‌ها نیز چنین وضعیتی دارند. آنها نیز هنگامی که در تنگنای مالی قرار می‌گیرند لاجرم باید یا با جذب سپرده‌ها یا از ذخایر خود نزد بانک مرکزی استفاده کنند و در صورت عدم پاسخگویی ذخایرشان یا باید از بانک‌های دیگر استقراض کنند یا از بانک مرکزی.

ادامه در صفحه ۵

نگاه

با تزلزل بیش از پیش برجام، زنگ خطر درباره میعانات گازی دوباره به گوش می‌رسد. حتی با افتتاح کامل پالایشگاه ستاره خلیج‌فارس میزان صادرات خام میعانات گازی هیچ تفاوتی با سال‌های ۹۱ و ۹۲ نکرده، بلکه بیشتر نیز شده است و لازم است مسؤولان کشور نسبت به موضوع «میعانات گازی» حساس باشند. صادرات این ماده در سال ۹۷ به ۳۰۰ هزار بشکه در روز خواهد رسید که در صورت برگشت احتمالی تحریم‌ها می‌تواند مشکلاتی به مراتب بزرگ‌تر از مشکلات سال‌های ۹۱ و ۹۲ برای کشور به همراه آورد.

از مجموع ۳ واحد پالایشگاه‌های اراک، بندرعباس و ستاره خلیج‌فارس که پس از انقلاب ساخته شده‌اند، ۲ واحد (اراک و بندرعباس) که اتفاقاً جزو پالایشگاه‌های به‌روز کشور محسوب می‌شود مربوط به قبل از سال ۷۶ یعنی شروع وزارت نفت زنگنه در جمهوری اسلامی است. تنها واحد باقیمانده یعنی پالایشگاه ستاره خلیج‌فارس نیز به ۲ دلیل در کشور ساخته شد؛ اول آنکه ساخت آن از سال ۸۵ یعنی یک سال پس از شروع ریاست‌جمهوری احمدی‌نژاد آغاز شد و ۷ سال بعد با ۷۰ درصد پیشرفت فیزیکی به زنگنه تحویل شد و وی چاره‌ای غیر از تکمیل ساخت آن نداشت، دلیل دوم آنکه برخلاف پالایشگاه دیگر که خوراک نفت خام داشتند این پالایشگاه با خوراک میعانات گازی کار می‌کند.

بی‌اعتدالی زنگنه به ساخت پالایشگاه از کفر ابلیس هم مشهورتر است اما ممکن است برخلاف کفر ابلیس که به ناحق بود، اعتقاد زنگنه به پالایشگاه‌نسازی و سودده نبودن پالایشگاه اعتقاد ناحقی هم نباشد که در این مجال قصدی بر محاجه علمی در این زمینه نیست، زیرا همچنان جزو نظرات اختلافی میان اساتید و کارشناسان اقتصاد انرژی است اما چه شد که زنگنه ساخت پالایشگاه ستاره خلیج‌فارس را پی گرفت و حتی شاگرد سابق خود در دانشگاه خواجه‌نصیر یعنی علیرضا صادق‌آبادی را در سال ۹۲ مامور کرد تا پالایشگاه میعانات گازی سیراف را نیز طراحی و اجرا کند؟

پاسخ در جنس میعانات گازی است. میعانات گازی مایعی سبک، شفاف و ارزشمند است که در کنار گاز طبیعی و به صورت مایعی شفاف از مخازن گازی استخراج می‌شود. در مقایسه با نفت خام که پس از خروج از پالایشگاه، تنها ۲۵ درصد از آن به بنزین تبدیل می‌شود میعانات گازی به دلیل سبک بودن و شباهت ساختاری بیشتر به بنزین، دارای سبیدی از فرآورده‌های پالایشی با ۶۲ درصد بنزین است. این در حالی است که ایران روزانه ۴۰۰ هزار بشکه میعانات گازی را به صورت خام به پالایشگاه‌های خارج می‌فروشد، میعانات در آنجا به بنزین تبدیل می‌شود و نزدیک به ۱۰۰ هزار بشکه از آن دوباره به

صورت واردات بنزین به کشور خودمان بازمی‌گردد، لذا توجیه اقتصادی اینگونه از پالایشگاه‌ها به دلیل تولید بالای بنزین و عدم تولید فرآورده کم‌ارزش نفت کوره اظهارمن‌الشمس است و جناب زنگنه دیگر نمی‌توانست این واحدها را نیز به عدم سودآوری متهم کند

پاسخ دوم و پاسخ مهم‌تر مشکلاتی است که در صورت وقوع تحریم‌ها برای بازاریابی و صادرات میعانات گازی به وجود می‌آید و این ماده ارزشمند را به نفع و در دسرآفرین وزارت نفت تبدیل می‌کند. در دوران تشدید تحریم‌ها در سال ۹۰، ایران حجم تولید و صادرات نفت خام را تا یک میلیون بشکه کاهش داد و همین باعث شد اگر نفت خام را از نامی‌خریدند حداقل هزینه تولید و نگهداشت آن را هم نپردازیم اما مشکل عمده ایران در این دوران، ۲ ماده میعانات گازی و نفت کوره بود. درباره میعانات گازی که در کنار گاز طبیعی به صورت اجتناب‌ناپذیر تولید می‌شود، به دلیل نیاز مصرف‌کنندگان داخلی به گاز طبیعی و همچنین رقابت با قطر، امکان کاهش تولید وجود ندارد. در چنین شرایطی یکی از راهکارهای پالایش داخلی، فروش صادراتی و انبار در مخازن، پیش روی وزارت نفت قرار می‌گیرد و در صورت مهیا نبودن یا اشباع شدن ظرفیت تمام این راهکارها، راه‌حلی جز نگهداشت میعانات گازی در شناورهای غول‌پیکر روی آب‌های آزاد، سوزاندن میعانات گازی و رهاسازی در محیط‌زیست باقی نمی‌ماند که از میان راهکارهای اخیر نیز وزارت نفت نمی‌تواند گزینه‌های مغرب‌زیست‌محیطی را انتخاب کند پس لاجرم مجبور به انبارش میعانات گازی روی آب‌های آزاد می‌شود اما این کار نیز تفاوت چندانی با سوزاندن آن ندارد، زیرا اولاً پس از گذشت چند ماه، هزینه کرایه شناورها یا ارزش میعانات گازی برابر می‌شود و ثانیاً شعله حوادثی نظیر آتش‌سوزی کشتی سانچی که دقیقاً حامل میعانات گازی بود در اقیانوس‌ها به آسمان می‌رود.

مهدی دوستی، مجری پیمانکاری پالایشگاه ستاره خلیج‌فارس در ماه جاری در گفت‌وگو با رادیو اقتصاد گفت هزینه انبارش هر تن میعانات گازی برای یک ماه در شناورهای یادشده برابر ۷۰ دلار بود، بنابراین یک تن میعانات گازی ایران به ارزش ۴۸۰ دلار، کافی است ۷ ماه در این شناورها ذخیره شود تا ارزش ذاتی‌اش برای دولت صفر شود و حتی پس از آن صرفاً به عنوان هزینه مطرح باشد. ایران در سال ۹۲ حدود ۶۰ میلیون بشکه میعانات گازی را در شناورها ذخیره کرده بود و همین مساله یکی از استدلال‌های زنگنه و دولتمردان دولت روحانی برای لزوم اجرای برجام بود. اینها تمام دلایلی بود که باعث شد زنگنه نه‌تنها

زنگ خطر میعانات

■ ضیاءالدین عمادی

ساخت پالایشگاه ستاره خلیج‌فارس را پیگیری کند، بلکه به ساخت پالایشگاه میعانات گازی سیراف به ظرفیت ۴۸۰ هزار بشکه در روز نیز تأکید کند تا دیگر هیچ میعانات گازی برای صادرات نداشته باشیم اما آیا واقعاً سرعت ساخت این پالایشگاه‌ها با سرعت توسعه فازهای پارس جنوبی که تولیدکننده عمده میعانات گازی هستند، برابر است؟

با توجه به افتتاح واحد تقطیر فاز ۲ پالایشگاه ستاره خلیج‌فارس در چهارشنبه هفته گذشته برخی معتقدند سرعت گرفتن روند ساخت این پالایشگاه در چند ماه اخیر و مأموریت ویژه زنگنه به صادق‌آبادی برای تکمیل آن نیز بی‌ارتباط با احتمال پایان تاریخ مصرف برجام نیست. در حالی که مرتضی امامی، مدیرعامل سابق این پالایشگاه، زمان لازم برای تکمیل ساخت و بهره‌برداری از فازهای ۲ و ۳ پالایشگاه را ۲ سال تمام می‌دانست، صادق‌آبادی با ناشستن بر مسند مدیریت شرکت ملی پالایش و پخش در مهرماه‌امسال در روز پنجم کاری خود دادر را جایگزین امامی کرد و از آن به بعد تقریباً به صورت منظم یک هفته کاری خود را در تهران و یک هفته را در بندرعباس به سر می‌برد. اگرچه سیاست افتتاح مرحله به مرحله واحدهای پالایشگاه ستاره خلیج‌فارس و طرح ضربتی تکمیل آن، کارنامه صادق‌آبادی را تا اینجا کار در مقایسه با مدیریت پیرمردهای سابق پالایش و پخش کاملاً متفاوت نشان داده است اما صنعت پالایش آنقدر در ۲۰ سال اخیر مورد بی‌توجهی قرار گرفته که دچار مشکلات ساختاری عدیده است و حالا همین مشکلات پاکیز مسیب اصلی آنها یعنی زنگنه شده است، یکی از این مشکلات ساختاری، آشنا نبودن به روش‌های نوین تأمین مالی و عدم استفاده از منابع مردمی برای ساخت پالایشگاه است به طوری که در بزرگ‌ترین و پرسودترین پالایشگاه کشور یعنی پالایشگاه ستاره خلیج‌فارس مردم به صورت مستقیم هیچ سهمی ندارند و وقتی برای تأمین مالی باقیمانده آن تنها ۲۶۰ میلیون یورو احتیاج است باز هم دستی به سمت مردم دراز نمی‌شود.

از ماه‌ها پیش، شرکت پالایش و پخش دست به دامان صندوق توسعه ملی شده و حتی برای تخصیص این ۲۶۰ میلیون یورو شخص رئیس‌جمهور نیز به

صندوق توسعه ملی دستور ویژه داده است اما با تجربه قبلی این پالایشگاه در اخذ تسهیلات از صندوق توسعه که ۲ سال طول کشیده است، بعید به نظر می‌رسد با این سرعت خبری از پول باشد. این در حالی است که افزایش سرمایه و عرضه همزمان بخشی از سهام پالایشگاه در بورس می‌تواند به عرض چند دقیقه پول مورد نظر را توسط مردم تأمین و آنها را سهامدار بخشی از پالایشگاه کند. هم‌اکنون هر ۳ سهامدار این پالایشگاه را شرکت‌های دولتی و خصوصی تشکیل می‌دهند.

دیگر پالایشگاه میعانات گازی کشور یعنی پالایشگاه سیراف که صادق‌آبادی همزمان مدیریت آن را نیز برعهده دارد مطمئناً فراموش او نشده اما در مرحله دوم مأموریتش قرار گرفته است. جالب آنکه این پالایشگاه نیز که ابتدا گفته می‌شد در نیمه دوم سال ۹۶ به بهره‌برداری خواهد رسید چند سالی با بن‌بست تأمین مالی مواجه شد و حالا در لیست انتظار رسیدن‌فاینانس‌هاست.

بنابراین لزوم توجه بیشتر نسبت به میعانات گازی و پالایشگاه‌هایش تا زمانی که یک قطره از آن برای خام‌فروشی باقی مانده است همچنان احساس می‌شود، بویژه که با تزلزل بیش از پیش برجام، زنگ خطر میعانات گازی دوباره به گوش می‌رسد. حتی با افتتاح کامل پالایشگاه ستاره خلیج‌فارس که با ظرفیت ۳۶۰ هزار بشکه در روز، میعانات گازی ۹ فاز پارس جنوبی را خواهد بلعید، وضعیت هیچ تفاوتی با سال‌های ۹۱ و ۹۲ نکرده و لازم است مسؤولان کشور از وزارت نفت گرفته تا مجلس و شورای امنیت و شخص رئیس‌جمهور نسبت به موضوع «میعانات گازی» حساس باشند، زیرا در سال‌های ۹۱ و ۹۲، مزاد میعانات گازی کشور که به صادرات اختصاص می‌یافت حدود ۲۰۰ هزار بشکه بود در حالی که با افتتاح فازهای مختلف پارس جنوبی و افزایش تولید میعانات گازی در دولت‌های یازدهم و دوازدهم، این رقم در سال ۹۷ به ۳۰۰ هزار بشکه خواهد رسید. یعنی در صورت افتتاح فازهای ۱۹ تا ۲۴ پارس جنوبی در سال ۹۷ که وعده آنها داده شده است، تولید میعانات گازی کشور به ۸۴۵ هزار بشکه و مصرف این ماده با احتساب هر ۳ فاز پالایشگاه ستاره خلیج‌فارس به ۵۴۵ هزار بشکه در روز خواهد رسید، بنابراین ۳۰۰ هزار بشکه به صادرات اختصاص خواهد یافت که در صورت برگشت احتمالی تحریم‌ها می‌تواند مشکلاتی به مراتب بزرگ‌تر از مشکلات سال‌های ۹۱ و ۹۲ برای کشور به همراه آورد. جدال ۱ و ۲ میزان تولید و مصرف میعانات گازی به تفکیک منابع هر یک را نمایش می‌دهد.

■ جدول ۱- فهرست منابع تولید میعانات گازی کشور

منابع تولید فعلی	ظرفیت (هزار بشکه در روز)
فاز ۱ پارس جنوبی	۲۳
فاز ۲ و ۳ پارس جنوبی	۶۶
فاز ۴ و ۵ پارس جنوبی	۷۰
فاز ۶ و ۷ پارس جنوبی	۹۹
فاز ۸ و ۹ پارس جنوبی	۶۶
فاز ۱۰ و ۱۱ پارس جنوبی	۹۰
فاز ۱۲ پارس جنوبی	۷۰
فاز ۱۳ و ۱۴ پارس جنوبی	۷۰
میدان گازی خانگیران	۱۰
میدان گازی نار و کنگان	۱۵
میدان گازی دالان و آغار	۱۰/۷
میدان گازی تنگه‌بیجار	۱/۸
میدان گازی گورزین	۰/۶
میدان گازی شانول و هما	۱۲
میدان گازی وراوی	۱/۴
میدان گازی تانیناک	۲۱
مجموع	۶۳۶/۵

پیش‌بینی منابع آبی بیش‌بینی تولید در سال ۹۷

فاز ۱۹ پارس جنوبی	۷۰
فاز ۲۰ و ۲۱ پارس جنوبی	۷۰
فاز ۲۲، ۲۳ و ۲۴ پارس جنوبی	۷۰
مجموع	۲۱۰

ظرفیت (هزار بشکه در روز)

تولید میعانات گازی	ظرفیت (هزار بشکه در روز)
تولید فعلی	۶۳۶/۵
پیش‌بینی افزایش تولید در سال ۹۷	۲۱۰
جمع کل تولید در پایان سال ۹۷	۸۴۶/۵

■ جدول ۲- فهرست منابع مصرف میعانات گازی در کشور پس از افتتاح کامل پالایشگاه ستاره خلیج‌فارس

منابع مصرف	ظرفیت (هزار بشکه در روز)
پالایشگاه ستاره خلیج‌فارس	۳۶۰
پتروشیمی پروزیه (نوری)	۱۲۰
پتروشیمی بوعلی سینا و اراک	۳۵
پالایشگاه بندرعباس	۱۶/۵
پالایشگاه‌های لاوان، شیراز و آبادان	۹/۳
پالایشگاه‌گازی خانگیران	۴/۲
مجموع	۵۴۵